Norsk Sjømannsforbund

Fiskeridirektoratet
Strategisk fiskeriseksjon
postmottak@fiskeridir.no

Deres dato: 07.07.2026 Deres referanse: 26/21407 Dato: 01.11.2026

Høringssvar – krav til elektronisk rapportering om personer om bord i fiskefartøy

Norsk Sjømannsforbund viser til Fiskeridirektoratets høring om krav til elektronisk rapportering om personer om bord i fiskefartøy.

Innledning

Norsk Sjømannsforbund er positiv til at Fiskeridirektoratet følger opp anbefalingene i NOU 2019: 21 Framtidens fiskerikontroll gjennom forslag om elektronisk rapportering av personer om bord på norske fiske- og fangstfartøy.

Behovet for bedre og mer tilgjengelig informasjon om hvem som faktisk befinner seg og arbeider om bord på norske fiskefartøy, er en problemstilling Norsk Sjømannsforbund har vært opptatt av i mange år. Spørsmålet har aktualisert seg i flere sammenhenger, blant annet ved kontroll av bemannings- og opprinnelsesregler, i arbeidet mot sosial dumping og arbeidslivskriminalitet og ved praktiseringen av leiefartøyordningen.

Norsk Sjømannsforbund mener derfor at forslaget representerer et viktig steg i riktig retning. Forbundet støtter at rapporteringsplikten som hovedregel skal omfatte alle norske fiske- og fangstfartøy, alle turer og alle personer om bord.

Forbundet vil særlig understreke at et regelverk som stiller krav til hvem som skal delta i fisket, arbeide eller være til stede om bord, har begrenset effekt dersom kontrollmyndighetene ikke har et effektivt verktøy for å kontrollere hvem som faktisk befinner seg om bord.

Elektronisk rapportering av personer om bord vil etter vårt syn kunne gi et langt bedre grunnlag for kontroll med eksisterende regelverk. Dette gjelder blant annet krav knyttet til bemanning, aktivitetskravet etter deltakerloven, vilkårene for bruk av leiefartøy og bestemmelser hvor det er krav om at fartøyeier eller andre bestemte personer faktisk deltar i fisket.

Ordningen vil også kunne bidra til å gjøre deltakelsen i åpen gruppe mer reell. Når deltakelsen er knyttet til personlige vilkår og krav om at eier selv skal være ansvarshavende om bord, må myndighetene ha et reelt kontrollgrunnlag for å kunne etterprøve at disse vilkårene faktisk er oppfylt.

Samtidig vil en oppdatert elektronisk oversikt over alle personer om bord ha en klar sikkerhets- og beredskapsmessig verdi ved hendelser til sjøs

Postadresse: Postboks 2000, Vika 0125 OSLO
Besøksadresse: Rosenkrantz' gate 15 0160 OSLO
Sentralbord: 22825800
Org. no.: 938 709 599
Kontonr: 9001 06 16300
Epost: firmapost@sjomannsforbundet.no

Bruk av ERS og rapporteringsplikt ved havneavgang

Norsk Sjømannsforbund støtter at eksisterende elektroniske rapporteringssystemer, ERS, benyttes ved rapportering av personer om bord.

Fiskeridirektoratet foreslår at melding om personer om bord skal sendes hver gang fartøyet forlater havn, uavhengig av fartøyets aktivitet. Norsk Sjømannsforbund støtter at rapporteringsplikten ikke begrenses til seilaser hvor det skal gjennomføres fangstaktivitet. En slik avgrensning ville etter vårt syn være uheldig.

Et fiskefartøy kan foreta lengre seilaser uten at det foregår fiske, eksempelvis ved forflytning mellom leveringssted og verksted. Behovet for korrekt kunnskap om hvem som befinner seg om bord, særlig ut fra sikkerhets- og beredskapshensyn, er ikke mindre under slike seilaser.

Samtidig mener forbundet at kravet om rapportering ved enhver havneavgang kan bli unødig rigid dersom dette innebærer at identiske opplysninger må sendes på nytt ved korte forhalinger innenfor et havneområde eller i andre situasjoner hvor personene om bord er uendret.

Det avgjørende bør etter Norsk Sjømannsforbunds syn være at myndighetene til enhver tid har en korrekt og oppdatert oversikt over hvem som faktisk befinner seg om bord, og ikke at den samme uendrede personlisten nødvendigvis skal rapporteres på nytt ved enhver mindre forflytning.

Forbundet ber derfor Fiskeridirektoratet vurdere om ordningen kan innrettes slik at sikkerhets- og kontrollhensynet ivaretas, samtidig som rapporteringsplikten blir praktisk og forholdsmessig for fartøyene.

Identifikasjonsopplysninger og legitimasjon

Norsk Sjømannsforbund har ingen innvendinger til de foreslåtte kravene til identifikasjonsopplysninger og kontroll av disse. Sikker identifikasjon av personer om bord er en nødvendig forutsetning for at ordningen skal ha reell kontrollverdi.

Forbundet støtter også at personer som omfattes av rapporteringsplikten, skal kunne legitimere seg ved kontroll. Når de rapporterte opplysningene skal danne grunnlag for kontroll av hvem som faktisk befinner seg og arbeider om bord, er det naturlig at identiteten også skal kunne verifiseres ved kontroll.

Kategorisering av personer om bord og opplysning om stilling

Fiskeridirektoratet foreslår at personer om bord kategoriseres som ansvarshavende, besetning eller gjest.

Norsk Sjømannsforbund støtter at alle personer om bord omfattes av rapporteringsplikten. Dette er viktig både av sikkerhetshensyn og for å hindre at regelverket kan omgås ved at personer som reelt arbeider om bord, registreres i en annen kategori.

Kategoriseringen må utformes slik at registrering som «gjest» ikke kan benyttes til å omgå regler som gjelder personer som faktisk utfører arbeid om bord. Det må etter forbundets syn være de reelle forholdene om bord som er avgjørende, og ikke hvilken kategori personen er registrert under.

Forbundet mener at det for ansvarshavende og besetning i tillegg bør vurderes å registrere stilling eller funksjon om bord. Dette vil øke kontrollverdien av opplysningene betydelig. For relevante myndigheter vil det ikke bare være av interesse å vite at en person er en del av besetningen, men også hvilken funksjon vedkommende faktisk har om bord.

Slike opplysninger vil blant annet være relevante ved kontroll av krav knyttet til bemanning og kvalifikasjoner, og vil gjøre rapporteringssystemet mer anvendelig også for Sjøfartsdirektoratets kontrolloppgaver.

Opplysning om stilling kan også være relevant for Maritim pensjonskasses kontroll med hvilke arbeidstakere og stillinger som omfattes av pensjonsordningen for arbeidstakere til sjøs. Norsk Sjømannsforbund mener derfor at Maritim pensjonskasses behov for tilgang til relevante opplysninger bør vurderes i forbindelse med den foreslåtte løsningen for tilgang og deling av opplysninger.

Tilgang til opplysninger og myndighetenes ansvarsområder

Norsk Sjømannsforbund støtter prinsippet om at opplysningene skal kunne gjøres tilgjengelige for relevante kontroll- og beredskapsmyndigheter når det foreligger et saklig og rettslig begrunnet behov.

Verdien av ordningen ligger nettopp i at opplysningene ikke bare samles inn, men kan benyttes som kontrollgrunnlag av de myndighetene som har ansvar for regelverk knyttet til fiskeriaktivitet, bemanning, arbeidsforhold og sikkerhet om bord. Dersom ordningen også skal bidra i arbeidet mot sosial dumping og arbeidslivskriminalitet, må relevante kontrollmyndigheter ha en reell og behovsstyrt tilgang innenfor sine ansvarsområder.

Forbundet mener samtidig at Sjøfartsdirektoratets rolle bør komme tydeligere fram. Når opplysningene skal benyttes i forbindelse med blant annet arbeidsforhold, bemanning, sikkerhet og forholdene for arbeidstakere om bord på norske fartøy, må tilgangen og bruken av opplysningene reflektere de ulike myndighetenes respektive ansvars- og kontrollområder.

Norsk Sjømannsforbund viser i denne sammenheng til at arbeidsavtale er et eget kontrollområde ved tilsyn for WFC-sertifikat. Rapportering av hvem som befinner seg om bord, dokumenterer ikke i seg selv at den enkelte har en arbeidsavtale som oppfyller kravene i regelverket, men kan gi myndighetene et bedre grunnlag for målrettet kontroll.

Den videre utviklingen av ordningen bør derfor bygge på et nært samarbeid mellom Fiskeridirektoratet, Sjøfartsdirektoratet og øvrige relevante kontrollmyndigheter.

Én rapportering av samme opplysning

Et sentralt premiss i høringsnotatet er at den elektroniske rapporteringen skal kunne ivareta eksisterende krav til mannskapsliste og dermed bygge på et «once only»-prinsipp. Norsk Sjømannsforbund støtter dette.

Når opplysninger om personer om bord først rapporteres elektronisk og gjøres tilgjengelige for relevante myndigheter, må målsettingen være at fartøy og ansvarshavende ikke samtidig pålegges å rapportere de samme opplysningene flere ganger gjennom forskjellige systemer.

Innføringen av en ny elektronisk rapporteringsordning må derfor følges opp med en gjennomgang av eksisterende rapporteringskrav, med mål om å unngå dobbeltregistrering og parallell rapportering av de samme opplysningene.

Oppbevaring og lagringstid

Fiskeridirektoratet opplyser at det senere skal fastsettes nærmere regler for oppbevaringstid og sletting av opplysningene.

Norsk Sjømannsforbund mener lagringstiden må vurderes i sammenheng med de kontrollformålene som begrunner innføringen av rapporteringsplikten. For flere av de relevante bestemmelsene vil det ikke være tilstrekkelig å kjenne bemanningen på ett enkelt tidspunkt. Kontroll med blant annet aktivitetskrav, personlig deltakelse og vilkårene knyttet til bruk av leiefartøy vil kunne kreve at myndighetene kan dokumentere og kontrollere forhold over tid.

Lagringstiden må derfor være tilstrekkelig til å muliggjøre reell etterfølgende kontroll etter de regelverkene som opplysningene skal understøtte. Den konkrete lagringstiden bør fastsettes ut fra relevante kontroll- og dokumentasjonsbehov.

Samtidig må tilgangen til historiske personopplysninger være behovsstyrt, og behandlingen må skje innenfor klare rammer for personvern og informasjonssikkerhet.

Tekniske feil og krav om status «OK»

Forslaget innebærer at melding om personer om bord skal ha status «OK» for alle registrerte personer før fartøyet kan forlate havn.

Norsk Sjømannsforbund har forståelse for at rapporteringskravet må være reelt og etterprøvbart. Samtidig må regelverket ta høyde for situasjoner hvor rapporteringen ikke lar seg gjennomføre på grunn av tekniske forhold som ansvarshavende eller rederiet ikke rår over, eksempelvis feil eller driftsproblemer i rapporteringssystemet eller i den offentlige infrastrukturen som rapporteringen er avhengig av.

Det må derfor etableres en klar alternativ prosedyre ved dokumenterte tekniske problemer, slik at fartøy ikke blir liggende i havn utelukkende som følge av forhold utenfor fartøyets eller rederiets kontroll. En slik løsning må utformes slik at den ikke etablerer et generelt unntak som kan brukes til å omgå rapporteringsplikten.

Fartøy som i dag ikke har ERS, og eksisterende dispensasjoner

Forslaget innebærer at fartøy under 8 meter som i dag ikke har krav om ERS, må få tilgang til et ERS-system for å kunne rapportere personer om bord.
Norsk Sjømannsforbund mener hensynet til et fullstendig kontroll- og sikkerhetsgrunnlag taler mot å gjøre generelle unntak for denne fartøygruppen. Samtidig bør løsningen utformes slik at rapporteringsplikten kan oppfylles på en enkel og forholdsmessig måte også av de minste fartøyene.

Når systemet for denne gruppen i hovedsak skal benyttes til rapportering av personer om bord og ikke til ordinær ERS-rapportering av høstingsaktivitet, bør det legges vekt på en løsning som medfører minst mulig unødvendig teknisk og økonomisk belastning.

For fartøy som av særlige grunner har dispensasjon fra ordinær ERS-rapportering, bør det etableres en enkel alternativ rapporteringsmåte fremfor et generelt unntak fra kravet om rapportering av personer om bord.

Avslutning

Norsk Sjømannsforbund støtter innføring av elektronisk rapportering av personer om bord på norske fiske- og fangstfartøy.

Forbundet mener ordningen vil være et viktig verktøy for å styrke etterlevelsen av eksisterende regelverk, bekjempe sosial dumping og arbeidslivskriminalitet, sikre reell deltakelse i fisket og forbedre sikkerheten og beredskapen til sjøs.

For at ordningen skal få den ønskede effekten, må rapporteringen omfatte alle relevante fartøy og personer, bygge på sikker identifikasjon og gi opplysningene reell kontrollverdi. Relevante myndigheter må kunne bruke opplysningene innenfor sine ansvarsområder, og lagringstiden må være tilstrekkelig til å muliggjøre etterfølgende kontroll.

Samtidig må systemet være praktisk gjennomførbart for fartøyene, unngå unødvendig dobbeltregistrering og inneholde løsninger for fartøy med eksisterende dispensasjoner og for situasjoner hvor tekniske forhold gjør ordinær elektronisk rapportering umulig.

Norsk Sjømannsforbund viser også til at det i Danmark allerede er etablert krav om rapportering av besetningsopplysninger i tilknytning til fartøyets havneavgang, uavhengig av fartøyets størrelse. Dette viser at prinsippet om å ha oppdaterte opplysninger om hvem som er om bord ved avgang, allerede er etablert i et av våre nærmeste naboland.

Norsk Sjømannsforbund mener på denne bakgrunn at Fiskeridirektoratets forslag gir et godt utgangspunkt for etablering av en ordning som forbundet over tid har etterlyst, og støtter forslaget.

Med vennlig hilsen

Ann Jorunn Olsen

Leder Fiskeriavdelingen

Norsk Sjømannsforbund

Saksbehandler: Ann Jorunn Olsen